

## **Programområde for ambulansefag - Læreplan i felles programfag Vg2**

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 5. januar 2006 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2007

Gjelder til 31.07.2018



## Formål

Programfagene skal medvirke til å sikre en ambulansetjeneste med høy faglig standard i et flerkulturelt samfunn. Ambulansetjenesten er en del av spesialisthelsetjenesten, og opplæringen skal bidra til at tjenesten fyller funksjonen som bindeledd mellom primærhelsetjeneste og sykehus. Programfagene skal bidra til at lokalsamfunnet har beredskap ved akutt sykdom, ulykkessituasjoner og katastrofer.

Opplæringen i programfagene skal bidra til å ivareta sikkerhet og pasientenes vitale funksjoner på skade- og sykdomsstedet og under transport. Videre skal opplæringen bidra til å utvikle evnen til å arbeide selvstendig, under tidspress og ofte under vanskelige forhold. Videre skal opplæringen bidra til å utvikle evnen til samhandling og til å kommunisere og gi omsorg til alle brukere, tilpasset kulturell bakgrunn og sosial status. Opplæringen skal bidra til etisk bevisstgjøring, faglig refleksjon og innsikt i hva profesjonell yrkesutøvelse innebærer.

Opplæringen i programfagene skal være knyttet til utviklingen innen det medisinske og operative fagfeltet. Opplæringen skal være praksisnær, tverrfaglig og gi helhetlig kompetanse. Videre skal opplæringen legge grunnlaget for at den enkelte skal kunne møte daglige utfordringer som ambulansearbeider.

## Struktur

Programområdet for ambulansefag består av tre programfag. Programfagene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

### Oversikt over programfagene:

Årstrinn	Programfag
Vg2	Grunnleggende helsefag   Ambulansemedisin   Ambulanseoperative emner

## Beskrivelse av programfagene

### Grunnleggende helsefag

Programfaget dreier seg om grunnleggende helsefaglige emner. Kroppens oppbygning og funksjon står sentralt i faget. Etikk, kommunikasjon, hygiene, medikamentlære og relevant regelverk for yrkesutøvelsen inngår i programfaget. Programfaget omhandler videre empati og profesjonell medmenneskelig omsorg samt betydningen av godt samarbeid.

### Ambulansemedisin

Programfaget dreier seg om hvordan tegn og symptomer legges til grunn for å ivareta pasienters vitale funksjoner. Systematikk i undersøkelse, behandling, transport, overvåkning, rapport og dokumentasjon av pasienter med ulike sykdommer og skader inngår i programfaget. Programfaget handler videre om fysisk og psykisk omsorg for pasienter og pårørende.

## Ambulanseoperative emner

Programfaget dreier seg om hvordan ambulanseoppdrag utføres på sikker, effektiv og omsorgsfull måte. Programfaget omfatter redningstjenestens oppbygning og organisering og ambulansens innretning og utstyr. Videre dreier programfaget seg om samhandling og kommunikasjon samt riktig navigasjon. Stressmestring og hvordan en kan ivareta egen og andres mentale helse inngår i faget. Bruk av ergonomiske prinsipper og forebygging av helseskade er også en del av faget.

## Timetall

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

Vg2

Grunnleggende helsefag 168 årstimer

Ambulansemedisin 197 årstimer

Ambulanseoperative emner 112 årstimer

## Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de medvirker til å utvikle fagkompetansen og er en del av den. I ambulansefaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

*Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig* i ambulansefaget innebærer bevisst og tydelig kommunikasjon og samhandling med alle involverte under yrkesutøvelsen. Å kunne samhandle i team, ta ledelse på et skadested, kommunisere i stressede situasjoner og gi systematiske og relevante rapporter, krever muntlige ferdigheter. Skriftlig dokumentasjon innebærer kvalitetssikring av pasientbehandlingen og arbeidet for øvrig.

*Å kunne lese* i ambulansefaget innebærer å forstå prosedyrer, aktuell merking, regelverk, instruksjoner og pasientrapporter for å ivareta sikkerheten. Å kunne lese innebærer også å kunne sette seg inn i og forstå faglitteratur for å holde seg faglig oppdatert.

*Å kunne regne* i ambulansefaget innebærer tall- og mengdeforståelse for å håndtere medikamenter på sikker måte. Det innebærer å kunne forstå skadeenergi og skademekanikk på skadestedet. Å kunne regne innebærer også å kunne beregne forbruk og tid og å kunne forstå statistikk og budsjett.

*Å kunne bruke digitale verktøy* i ambulansefaget innebærer å bruke medisinskteknisk utstyr, digitale kart og GPS, og å kunne dokumentere og nyttiggjøre seg elektronisk pasientinformasjon. Det innebærer også å kunne framstille informasjon, bruke simuleringsprogrammer og andre nettbaserte læremidler og samhandle med andre ved hjelp av digitale verktøy.

# Kompetansemål

## Grunnleggende helsefag

*Mål for opplæringen er at eleven skal kunne*

- gjøre rede for kroppens oppbygning og funksjoner og beskrive kroppens regulerings- og kompensasjonsmekanismer ved sykdom og skade
- drøfte hvordan en kan ivareta omsorgen for pasienter og pårørende, og gi eksempler på god omsorg og pleie i akutt- og transportoppdrag
- kommunisere med pasienter og med andre yrkesgrupper under ambulanseoppdrag
- beskrive hvordan medikamenter administreres, og hvordan de tas opp, omsettes og skilles ut i kroppen
- gjøre rede for de vanligste medikamenter som brukes i prehospital akuttmedisin, kontrollere riktig styrke og mengde, trekke opp medikamenter, koble infusjonssett og utføre dobbeltkontroll
- gjøre rede for hva systematiske rapporter og dokumentasjon innebærer, og gi eksempler på bruk av slik dokumentasjon i ambulansetjenesten
- gjøre rede for relevant regelverk og gi eksempler på og vurdere etiske dilemmaer i ambulansetjenesten
- gjøre rede for hvordan smittespredning kan hindres, og gi eksempler på gode rutiner i ambulansetjenesten
- drøfte hva profesjonell yrkesutøvelse innebærer for ambulansearbeideren

## Ambulansemedisin

*Mål for opplæringen er at eleven skal kunne*

- gjøre rede for undersøkelsesmetodikk, pasienthåndtering og -overvåkning og ivareta pasientens vitale livsfunksjoner
- gjøre rede for tegn og symptomer på akutte sykdomstilstander, skader og forgiftninger, forklare utvikling i kroppen som kan true vitale livsfunksjoner, og demonstrere prehospital håndtering
- gjøre rede for tegn og symptomer på akutte sykdomstilstander og skader hos barn, forklare utvikling i kroppen som kan true vitale livsfunksjoner, gjøre rede for prehospital håndtering
- beskrive særlige hensyn som må ivaretas ved akutt sykdom og skade hos eldre, gjøre rede for prehospital håndtering av eldre med akutte sykdomstilstander og akutte skader
- gjøre rede for tegn og symptomer på akutte skader, forklare utvikling i kroppen som kan true vitale livsfunksjoner og demonstrere prehospital håndtering

- gjøre rede for tegn og symptomer på akutte psykiatriske tilstander og demonstrere prehospitaal håndtering
- beskrive det normale svangerskap, den normale fødsel og komplikasjoner som kan true vitale livsfunksjoner hos den fødende og barnet, og gjøre rede for prehospitaal håndtering
- gjøre rede for prehospitaal håndtering av bevisstløse og livløse pasienter, forklare utvikling i kroppen som kan true vitale funksjoner og demonstrere prehospitaal håndtering

## Ambulanseoperative emner

*Mål for opplæringen er at eleven skal kunne*

- gjøre rede for medisinsk, operativt og teknisk systemansvar, og vise eksempler på hvordan ansvaret utøves i den prehospitale behandlingsskjeden
- gjøre rede for redningstjenestens oppbygning og funksjon, og beskrive prinsipper for organisering og ledelse på ulike skadesteder
- forklare hvordan stress kan påvirke mennesker, og gjøre rede for tiltak som kan iverksettes for å mestre stress før, under og etter ambulanseoppdrag
- gjøre rede for moderne sambandsutstyr og anvende det fonetiske alfabetet, kallesignaler og sambandsuttrykk
- gjøre rede for begrepet sikkerhetskultur og gi eksempler på hvordan en kan ivareta egen og andres sikkerhet
- gjøre rede for samhandling med politi og brannvesen og vise hvordan en kan ivareta sikkerheten og håndteringen av pasienter i forbindelse med ulykker og andre farlige situasjoner
- vurdere bruk av utstyr og riktig leie ved transport av pasienter og vise dette på markører med ulike sykdommer og skader
- gjøre rede for og anvende ergonomiske prinsipper
- gjøre rede for regelverk som regulerer utrykningskjøring med ambulanse

## Vurdering

### Vg2 Ambulansefag

Bestemmelser for sluttvurdering:

#### **Standpunktvurdering**

Programfag	Ordning
Grunnleggende helsefag	
Ambulansemedisin	Eleven skal ha en standpunktarakter i hvert av programfagene.

Ambulanseoperative emner	
--------------------------	--

**Eksamen for elever**

<b>Programfag</b>	<b>Ordning</b>
Grunnleggende helsefag	Eleven skal opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår.  Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Ambulansemedisin	
Ambulanseoperative emner	

**Eksamen for privatister**

<b>Programfag</b>	<b>Ordning</b>
Grunnleggende helsefag	Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen i hvert av programfagene. I tillegg skal privatisten opp til en tverrfaglig praktisk eksamen hvor de felles programfagene inngår.  Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Ambulansemedisin	
Ambulanseoperative emner	

De generelle bestemmelser om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.